

Werkplan Lokale Inclusie Agenda 2026-2029

1. Inleiding

Nederland heeft in 2016 het VN-verdrag over de rechten van personen met een beperking ondertekend. Elke Nederlandse gemeente is daarom verplicht om een lokaal inclusiebeleid te ontwikkelen en uit te voeren. Om dit mogelijk te maken heeft de stichting Georganiseerd Overleg Lelystad (hierna stichting GOL) in samenwerking met ambtenaren van de gemeente Lelystad in de loop van 2021 de Lokale Inclusie Agenda 2022-2025 opgesteld. Deze Lokale Inclusie Agenda 2022-2025 heeft de afgelopen jaren gediend als leidend document op het gebied van toegankelijkheid voor inwoners met een lichamelijke of mentale beperking. Met 2026 voor de deur is het tijd om de Lokale Inclusie Agenda te herijken.

Een terugkomend geluid van de afgelopen tijd, is dat de Lokale Inclusie Agenda een bredere focus hoort te hebben. De gemeente Lelystad is zich ervan bewust dat inclusie niet uitsluitend - maar wel onder andere - gaat om mensen met een lichamelijke of mentale beperking. Inclusie betekent namelijk dat *élk* individu als volwaardig en gelijkwaardig moet worden gezien; een stad moet zo zijn ingericht dat iedereen mee kan doen, ongeacht diens seksualiteit, gender, afkomst, religie, leeftijd, lichaam of een van vele andere identiteitskenmerken die een persoon bij zich draagt. De gemeente Lelystad kiest er daarom voor om bij de Lokale Inclusie Agenda voor 2026-2029 'inclusie' in de bredere zin te beschouwen.

Daarbij is het belangrijk om het doel van de Lokale Inclusie Agenda 2022-2025 niet uit het ook te verliezen. Stichting GOL zal nog steeds een belangrijke partner zijn en de openstaande acties uit de afgelopen jaren zullen nog steeds invulling moeten krijgen. Zo is de gemeente nog altijd aan het werken om de gemeentelijke websites toegankelijker te maken en aan het onderzoeken waar de fysieke toegankelijkheid kan worden verhoogd. Dus, de gemeente bouwt voort op de voorgaande Lokale Inclusie Agenda.

Uit een doorlopen traject met Visio in 2024 en feedback van Stichting GOL komt dat de focus hoort te liggen op onder andere het thema 'bewustwording', het thema 'adviezen en richtlijnen' en op uitwerking volgens 'integrale toetsing'. De gemeente moet daarnaast zorgen dat de gemaakte plannen concreet en controleerbaar zijn, en niet alleen een goede bedoeling. Om die redenen, en om aansluiting te zoeken bij de Maatschappelijke Agenda, zal de Lokale Inclusie Agenda 2026-2029 invulling krijgen in samenwerking met inwoners en maatschappelijke organisaties. Daarbij wordt gewerkt vanuit een aantal vooraf opgestelde uitgangspunten en kaders, die in de volgende hoofdstukken worden toegelicht.

Tot slot, vraagt de breedte zoeken in samenwerking met de stad om een flexibele en zorgvuldige aanpak. Maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe wetgeving, technologische innovaties en ruimtelijke veranderingen in de stad kunnen invloed hebben op de behoeften van verschillende groepen. Daarom is de Lokale Inclusie Agenda 2026-2029 geen vaststaand document, maar een dynamisch proces. Input wordt continu opgehaald en verwerkt tot concrete plannen, zodat de agenda blijft aansluiten bij de realiteit van inwoners en organisaties.

2. Thema's

Door de Lokale Inclusie Agenda 2026-2029 een breder bereik te geven, bestaat het risico: 'als het over alles gaat, gaat het eigenlijk over niets.' Om die reden is het belangrijk dat er een rode draad door de Lokale Inclusie Agenda 2026-2029 loopt. Die rode draad wordt aangebracht door voorop opgestelde onderwerpen te hanteren en hiervoor duidelijke uitgangspunten.

Vanuit het VN-verdrag Handicap wordt inclusie ondergebracht in een aantal hoofdstukken, zoals 'werk en inkomen' en 'thuis en wonen'. Net als bij de Lokale Inclusie Agenda 2022-2025 vormen deze thema's het uitgangspunt voor de Lokale Inclusie Agenda 2026-2029. Input zal dus opgehaald en ingedeeld worden in de volgende hoofdstukken:

- *Algemeen;*
- *Toegankelijkheid van (digitale) informatie;*
- *Sociale toegankelijkheid;*
 - *Sociale contacten en ontmoeting;*
 - *Sociale veiligheid;*
 - *Gezondheid;*
 - *Werk en scholing;*
 - *Sport, vrije tijd en zingeving;*
- *Fysieke toegankelijkheid;*
 - *Toegankelijkheid openbare ruimte;*
 - *Thuis en wonen.*

In 2024 heeft de gemeente Lelystad een traject doorlopen met Visio. Hiermee zijn een aantal kernthema's rondom toegankelijkheid en inclusie opgehaald uit de ambtelijke organisatie. Dit zijn onderwerpen waarover de vertegenwoordigers van de verschillende domeinen het met elkaar eens waren dat deze prioriteit moeten hebben. De onderwerpen 'bewustwording' en 'adviezen en richtlijnen' vormen voor de Lokale Inclusie Agenda 2026-2029 daarom een overkoepelend thema. De resterende thema's uit dit traject worden ondergebracht in bijpassende hoofdstukken.

Tot slot is het belangrijk dat de gemeente zelf het goede voorbeeld geeft. Daarom wordt in de Lokale Inclusie Agenda 2026-2029 ook een apart hoofdstuk gewijd aan (ontwikkelingen binnen) de interne organisatie van de gemeente Lelystad. Hierin wordt aandacht besteed aan onderwerpen zoals inclusief werkgeverschap, toegankelijke communicatie, bewustwording onder medewerkers en het toepassen van richtlijnen in de dagelijkse praktijk. Door intern het goede voorbeeld te geven, versterkt de gemeente haar geloofwaardigheid en stimuleert zij anderen om ook werk te maken van inclusie. Het doel is om toe te werken naar een organisatie die inclusie van nature meeneemt in het maken van plannen; een organisatie die inclusie 'ademt'.

3. Kaderstelling

Om de samenwerking met de stad beter op te kunnen zoeken, stelt de gemeente Lelystad een aantal kaders. Deze kaders dienen als richtinggevende uitgangspunten. De kaders zijn als volgt:

- De gemeente praat met inwoners en organisaties die het onderwerp aangaan;
- streeft naar doelen die haalbaar zijn in de praktijk;
- probeert zoveel mogelijk tegemoet te komen aan ieders wensen;
- zoekt zo veel mogelijk aansluiting bij lopende projecten en initiatieven;
- maakt het proces zo transparant en toegankelijk mogelijk voor iedereen;
- en evalueert regelmatig of de aanpak nog aansluit bij de behoeften van de stad.

Per vooraf opgesteld onderwerp staat daarnaast hieronder aangegeven waar het betrekking op heeft en welke uitgangspunten daarbij horen:

1. Algemeen

Inclusie betekent in de basis dat iedereen mee kan doen, ongeacht diens seksualiteit, gender, afkomst, religie, leeftijd, of een van vele andere identiteitskenmerken die een persoon bij zich draagt. Onder het kopje 'algemeen' zal aandacht worden besteed aan het vergroten van bewustwording over inclusie, en hoe efficiënte en structurele aansluiting gevonden kan worden bij adviezen en richtlijnen van ervaringsdeskundigen en experts op verschillende thema's.

Uitgangspunt:

- De gemeente zorgt dat het onderwerp inclusie voldoende aandacht krijgt;

- De gemeente bevordert bewustwording over inclusie bij inwoners, bedrijven en medewerkers;
- De gemeente betreft ervaringsdeskundigheid en expertise op het gebied van inclusie.

2. *Toegankelijkheid van (digitale) informatie*

Toegankelijke informatie is een voorwaarde voor volwaardige participatie in de samenleving. Inwoners moeten kunnen begrijpen wat er speelt, welke rechten en mogelijkheden ze hebben, en hoe ze gebruik kunnen maken van gemeentelijke diensten. Niet iedereen leest, begrijpt of verwerkt informatie op dezelfde manier. Informatie wordt daarnaast steeds vaker digitaal aangeboden, waardoor het risico bestaat dat mensen die minder interesse hebben in de digitale wereld achterblijven. De gemeente zal op dit onderwerp onder andere in gesprek gaan met FlevoMeer Bibliotheek, stichting OSOL, stichting GOL, en de interne afdelingen die zich bezighouden met digitale toegankelijkheid.

Uitgangspunt:

- De gemeente werkt aan het toegankelijker maken van fysieke informatievoorziening, zoals borden, brieven en posters;
- De gemeente werkt aan het toegankelijker maken van digitale informatievoorziening, zoals websites, e-mail en sociale media berichten;
- De gemeente stimuleert initiatieven die ondersteuning bieden bij het navigeren van (digitale) informatievoorziening.

3. *Sociale contacten en ontmoeting*

Eropuit gaan en in contact komen met anderen is niet voor iedereen een gegeven, bijvoorbeeld door een fysieke barrière of omdat het mentaal even minder gaat. Daarom moeten er soms andere manieren gevonden worden om mensen met elkaar in verbinding te brengen. Organisaties die zich hiervoor inzetten zijn bijvoorbeeld stichting GOL, LWPC, Welzijn Lelystad, PLEK en het Leger des Heils. Daarnaast bestaat de coalitie Een tegen eenzaamheid. Met deze en andere organisaties gaat de gemeente graag het gesprek aan om te kijken waar het beter kan.

Uitgangspunt:

- De gemeente bevordert waar mogelijk de verbinding tussen inwoners;
- De gemeente stimuleert initiatieven die ontmoeting tussen inwoners faciliteren.

4. *Sociale veiligheid*

Iedereen moet zich vrij en veilig kunnen bewegen, uitspreken en deelnemen aan het maatschappelijk leven. Toch hebben inwoners soms last van discriminatie, uitsluiting, intimidatie of een gebrek aan sociale steun. Sociale veiligheid gaat verder dan de afwezigheid van geweld: het draait om het gevoel van geborgenheid, respect en vertrouwen in de eigen omgeving. Dit onderwerp raakt aan een hoop organisaties, waaronder Bureau Gelijke Behandeling Flevoland, stichting GOL, stichting Buurtvaders, en INSAF.

Uitgangspunt:

- De gemeente Lelystad werkt aan een stad waar geen ruimte is voor discriminatie, seksisme en racisme;
- De gemeente zet zich in voor de preventie van geweld;
- De gemeente stimuleert initiatieven die zich inzetten voor onderling begrip tussen inwoners.

5. *Gezondheid:*

Een goede gezondheid is een voorwaarde om mee te kunnen doen in de samenleving. Het gaat daarbij niet alleen om lichamelijke gezondheid, maar ook om mentale veerkracht. Toch

zijn gezondheidskansen ongelijk verdeeld door bijvoorbeeld armoede of een onveilige leefomgeving. Lelystad kent een groot aantal organisaties die zich inzetten voor de gezondheid van inwoners. Denk aan InteraktContour, Humanitas, GGD Flevoland, Kwintes, CLIP GGZ, Welzijn Lelystad en Flever.

Uitgangspunt:

- De gemeente zet in op het toegankelijk maken van gezondheidszorg en ondersteuning;
- De gemeente zet zich in voor vitaliteit en gezonde levensstijlen;
- De gemeente ondersteunt het netwerk van informele zorg.

6. *Werk en scholing*

Naar school gaan en een baan hebben zijn bouwstenen voor een gevoel van zelfstandigheid en maatschappelijke participatie. Bovendien zijn educatie en werk fundamenteel voor het creëren van individuele bestaanszekerheid. Iedereen heeft daarom recht op eerlijke kansen. Organisaties zoals bijvoorbeeld POLD, SWVVO, ROC en Bureau Gelijke Behandeling Flevoland hebben kennis op het gebied van inclusie in het werk en onderwijs.

Uitgangspunt:

- Inwoners moeten binnen de gemeente mee kunnen doen naar eigen kennen en kunde, in betaald en vrijwillig werk;
- Inwoners moeten gelijke kansen krijgen binnen het onderwijs.

7. *Sport, vrije tijd en zingeving*

Meedoen aan sport, culturele activiteiten of een zinvolle vrijetijdsbesteding draagt bij aan vitaliteit, sociale verbinding en persoonlijke ontwikkeling. Voor veel mensen zijn deze vormen van ontspanning vanzelfsprekend. Voor anderen is deelname minder toegankelijk, bijvoorbeeld door financiële drempels of een gebrek aan passende voorzieningen. De gemeente graat hierover graag in gesprek met organisaties zoals Sportbedrijf Lelystad en stichting GOL.

Uitgangspunt:

- De gemeente bevordert gelijke toegang tot sport, cultuur en vrijetijdsbesteding voor alle inwoners.

8. *Toegankelijkheid openbare ruimte*

De openbare ruimte, of het nu gaat om straten, pleinen, parken of bushaltes, is van iedereen. Fysieke obstakels, gebrekkige bewegwijzering of het ontbreken van rustplekken kunnen deelname aan het publieke leven belemmeren. Ervaringsdeskundigheid op dit vlak is bijvoorbeeld te vinden bij stichting GOL en stichting OSOL.

Uitgangspunt:

- Inwoners kunnen zich binnen de gemeente vrij, veilig en zelfstandig verplaatsen;
- Inwoners kunnen zich zelfstandig navigeren in de openbare ruimte.

9. *Thuis en wonen*

Het hebben van een thuis is een basis voor het hebben van zekerheid en rust in iemands leven. Soms zijn huizen echter niet goed (meer) aangepast aan de persoon die hem wil bewonen, of geeft de buurt waarin de woning staat geen gevoel van veiligheid. Ook hier zal gekeken worden met organisaties zoals stichting OSOL en stichting GOL, maar ook bijvoorbeeld Welzijn Lelystad.

Uitgangspunt:

- De gemeente bevordert toegankelijke en passende huisvesting voor inwoners met diverse woonbehoeften;
- De gemeente investeert in initiatieven die de veiligheid in wijken vergroten.

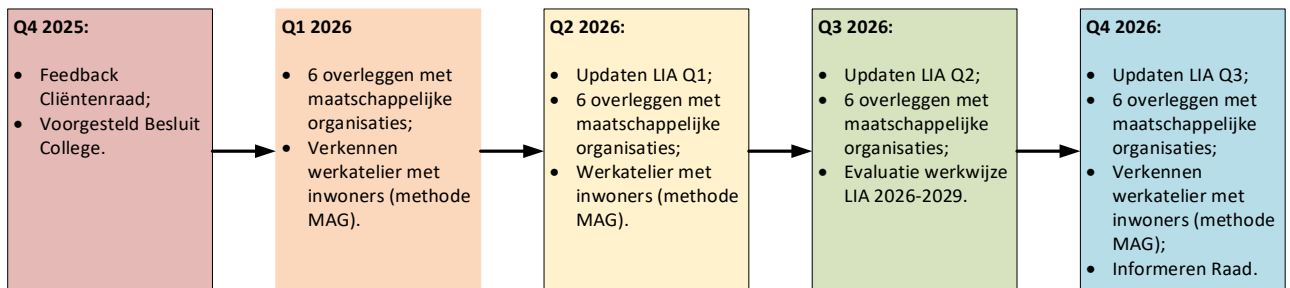
4. Plan van Aanpak

De breedte van het onderwerp inclusie maakt het belangrijk om per thema en per doelgroep te kijken waar de behoeftes liggen in de stad. De gemeente Lelystad neemt daarom de tijd om input op te halen uit de stad. Dit doet zij door bijeenkomsten te organiseren en gesprekken te voeren met inwoners en maatschappelijke organisaties gedurende de looptijd van de inclusie agenda.

Voor moeilijk te bereiken doelgroepen kan het probleem ontstaan dat deze niet komen opdagen bij georganiseerde bijeenkomsten voor inwoners. Als dit het geval is, dan wordt via straatinterviews en aansluiting op locatie een poging gedaan om deze doelgroepen toch te bereiken. Daarnaast kan het zijn zo zijn dat de belangen van twee doelgroepen elkaar tegenspreken. Op dat moment kijkt de gemeente Lelystad met maatwerk, binnen bestaande wetgeving en (beleids-)kaders, waar de kansen liggen.

De gemeente verwerkt de input uit de gesprekken intern tot concrete en toetsbare doelen. Zo komt Lelystad samen tot wat er op de agenda moet staan voor het onderwerp inclusie. Dit is in lijn met de werkwijze en beweging van de Maatschappelijke Agenda; de perspectieven van inwoners en maatschappelijke partners in Lelystad horen centraal te staan in het ontwikkelen van gemeentelijke plannen.

Op deze wijze uitwerking geven aan de Lokale Inclusie Agenda vraagt tijd. De plannen die worden geformuleerd op basis van input uit de stad zullen - voor zover dat kan - meteen in uitvoering worden gebracht. De Lokale Inclusie Agenda 2026-2029 zal daarnaast elk kwartaal worden geüpdatet. Dat laat genoeg ruimte om terug te kijken op de input die is opgehaald, hoe die zij omgezet naar concrete en toetsbare plannen, maar ook hoe het ervoor staat met eerder opgestelde plannen. Het tijdspad voor 2026 ziet er globaal uit als volgt:

Om te zorgen dat inwoners aangehaakt kunnen blijven, zal zowel digitaal als fysiek worden gecommuniceerd via de lokale media over de ontwikkelingen van de Lokale Inclusie Agenda 2026-2029. Zo hoopt de gemeente het onderwerp leven te geven en, stap voor stap, naar een stad te werken die voor iedereen toegankelijk is.